

kunne gjerne spare os at tale om store og smaa Sager; thi de ere alle afgjorte i Forveien. Det er afgjort, om denne eller hin Lov skal gaa igjennem, om en Sag strax skal standses, eller om der skal nedsettes Udvalg i den, om Udvalget skal bestaa af 15 eller 11 eller 9 Medlemmer, ja, hvem der skal have den Ære at foreslaa Udvalget, og alt, hvad vi Andre kunde have at sige dertil, er fuldstændig ørfesløst. Hvad der forkyndes os, er en Gang uigjensaldelig besluttet, og de bedste Argumenter prælle fuldstændig af imod den stedse afgjørende Grund: „Vi ere de mange, vi have Magten, vi ville det saaledes, og saaledes skal det være“. Debatten i Folkethinget er ikke længere det, der bestemmer, hvad der skal ske paa Lovgivningsomraadet, det virkelig afgjørende Moment er lagt et andet Sted hen; det er lagt hen i Flertallets private Forhandlinger, og dertil udgaaer igjen Manden, Stemningen, Paavirkningen fra de offentlige Møder, som finde Sted rundt omkring i Landet. Det er en meget nem Lumeplads, som derved aabner sig for de Herrer, de have mange Fordele ved at være der fremfor at fremsætte deres Ansøkelser paa Thinget. Der er en Tilhørsreds, som gjerne er dem villig; thi den er som oftest bestilt i Forveien. De ere der fritagne for de høist besværlige officielle Referater; her er Rigsdagstidenden dog altid til Stede, som kan dokumentere, hvad der virkelig er sagt, men saasnart der er en eller anden Ting, fremsat ved de offentlige Møder, der ikke klinger godt bagefter, hvad er da nemmere end at desavouere det og sige, at det var ikke Sammenhængen, det var ikke sagt i den Forbindelse, det var ikke Meningen, eller at gjemme sig bag Beskyldninger om Hørebladens partiiske og løgnagtige Referater? Man har i disse Møder heller ikke nogen besværlig Formand, der standser En, naar man kommer til at sige saadanne Ting, som f. Ex. at der „ikke er Mening“ i Et eller Andet. Ved saadanne offentlige Møder, som man fremkalder omkring i Landet, og hvor man altid er saa heldig at faae til Dirigent en fjøelig og høielig Mand, har man det ganske anderledes nemt ved at udtale sig. Naar en Minister her i denne Sal har holdt en Tale, som man ikke har været i Stand til at magte, saa kan man paa et saadant Møde upaatakt sige om Ministeren, at det var „nogen urimelig Snaa“, han fremkom med, „noget ukonstitutionelt Pasfiar“, som der „ikke var sund Sands skabt i“. Der er ikke nogen Dirigent, som standser flige Udtryk. Her i Folkethinget er Forholdet anderledes; her er det ikke muligt at komme med den Art af Ytringer, uden at man bliver viist til Rette for dem, og det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds vil bedst vide, i hvilken Grad han har udsat sig for saadanne Tilrættvisninger. De offentlige Møder i Landet give ogsaa en stor Frihed til ugenert at udtale sig om tidligere politiske Begivenheder, saaledes som det ærede Medlem for Svendborg Amts

3die Valgkreds har gjort det, da han nylig ude i Haslev talte om den sørgelige Krig og den sørgelige Fred og førte et Sprog, som kun kan være stiftet til i Udlandet at fremkalde den Forestilling, at her i Landet erkjendes det nu, at Lybflands Oversald paa os i 1863—64 ikke favnede en vis Berettigelse, og det uagtet det ærede Medlem, naar han ikke saa hensynsløst vilde glemme, hvad han selv har gjort og sagt, dog vistnok maa erindre, at han baade i de Aar, da denne Politik forberedtes, og i det afgjørende Dieblif, da den blev udført — jeg sigter nærmest til Efteraarssmaaneberne 1863 — var mellem dem, som stjænkede denne Politik, for saa vidt den angik Slesvig, sit fulde Bifald. Der er Ingen til Stede i de folkelige Møder, der kunne vise Saadant tilrette, og derfor er det saa overordentlig bekvemt for de Herrer at have dem som deres Lumeplads. Skolelærerne have stor Betydning for disse offentlige Møder. De Herrer skylde at gjøre, hvad de kunne, for at holde denne værdifulde Kraft vedlige og jeg forstaar derfor saare vel, at det opfattes som crimen læsæ majestatis, naar Noget foretages mod, hvad der er foresaldet paa et saadant Møde, særligt naar det er fremkommet fra Skolelærere. Utsaa allerede for de offentlige Møder skylde de Herrer at tage sig varmt af Lærer Andersen, men de bør gjøre det ogsaa af en anden Grund, som mere maa søres tilbage til deres egen personlige Udsærd. Sagen er i Grunden den, at Hr. Andersen er kommen saa galt afsted, fordi han er bleven ført ind paa en uheldig Vej ved de Herreres Exempel. Jeg nævnte før den eiendommelige Maade, hvorpaa det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds ganske ufylldig nu bestandig hænger Grundloven bag efter Kongen. Det kan ikke være, blot fordi de „høre sammen“, thi i saa Fald maatte da Fædrelandet ogsaa høre med, det danske Folk ligeledes, og det vilde efterhaanden blive en temmelig lang Risle, vi kom til at raabe Leve for, dersom Alt det skulde knyttes sammen, som hører sammen. Der ligger noget Andet bagved. Og naar man vil se nærmere efter, skal man ogsaa finde, at der er adskillige Exempler, som ere givne af de Herrer, der vel kunne forlede en Skolelærer, som ikke har nogen skarp Hulommelse og vel derfor heller ikke nogen særdeles skarp Takt eller Dømmekraft, til at forløbe sig og brænde sine Fingre, hvor de Herrer hidtil have vidst at være deres egne. Det vil være i Almenhedens Grindring, hvorledes det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds paa et offentlig Møde i Kolding, netop Marsdagen før dette Aarnings-Møde, forklarede for sine Vælgere den Demonstration, han havde foretaget ved Rigsdagens Slutningsmøde, idet han ikke havde reist sig, da et Leve blev udbragt for Kongen. Han forklarede denne Demonstration som sit loyaleste Skridt siden Rigsdagens Sammentræden. Han betragtede det, at raabe „Kongen leve“,